

Päivitetty 17.3.2020 klo 7.30

Ohjeistus koronan johdosta seuroille

Koronaviruksen johdosta ja sen leviämisen estämiseksi ohjeistus on välttää joukkokokoonantumisia. Toistaiseksi vain isot tapahtumat on kielletty, mutta yleisenä toimintaohjeena on suosia toimintamalleja, joissa isoja joukkoja ihmisiä ei ole samassa paikassa samaan aikaan esimerkiksi käyttämällä etätyötä kun mahdollista. Tämä ohjeistus pätee myös urheilutoimintaan. Siten on perusteltua ja viranomaisohjeiden mukaista keskeyttää erilaiset harjoitus- ja kilpailutapahtumat tilapäisesti. Näin on esimerkiksi partiotoiminta jo tehnyt.

Uudet määräykset, jotka koskevat seuroja erityisesti: "5) Rajoitetaan julkiset kokoontumiset kymmeneen henkilöön ja suositellaan välttämään tarpeetonta oleilua yleisillä paikoilla. 6) Suljetaan valtion ja kuntien museot, teatterit, Kansallisooppera, kulttuuritalot, kirjastot, kirjastoautot, Kansallisarkiston asiakas- ja tutkijasalipalvelut, harrastustilat ja -paikat, uimahallit ja muut urheilutilat, nuorisotilat, kerhotilat, järjestöjen kokoontumistilat, vanhusten päivätoiminta, kuntouttava työtoiminta ja työkeskukset. Suositellaan yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden sekä uskonnollisten yhteisöjen toimivan samoin."

THL:n ohjeen mukaan:

- "Arkielämässä tulee välttää tilaisuuksia, joissa on runsaasti ihmisiä
- Ryhmäharrastuksia vältettävä
- Etäisyys muihin ihmisiin pidetään jopa ulkoliikunnassa (THL on aiemmin suositellut 1 metrin turvavälin pitämistä jokaiseen kanssaihmiseen, jolla on flunssaoireita)"

Keskeyttäminen on nostanut esiin kysymyksiä työsuhteiden, sopimussuhteiden ja harrastajien oikeuksien (esim. maksut) osalta. Tapaus on sangen ainutlaatuinen ja siten asiaan liittyvä lainsäädäntö jättää tulkinnanvaraa, kun oikeustapaustapausta ei ole, mutta seuraavia yleisluontoisia suuntaviivoja voidaan antaa:

Työsuhteet

Kun harjoitukset tms. vastaavat perutaan,

a) sen takia, että harjoituspaikka suljetaan kolmannen toimesta (esim. kaupunki sulkee uima- ja hallit) tai jos kyseessä on yli 500 henkilön tapahtuma, kyseessä on työsopimuslain 2 luvun 12 §:n 2. ja 3. momentin mukainen tilanne.

Nyt kun yli 10 henkilön tapaamiset kiellettiin ja julkisen sektorin tilat laitetaan kiinni. Nyt kyseessä on ohjaus- ja ryhmävalmennustoiminnan osalta mielestäni selkeästi työsopimuslain 2 luvun 12 §:n mukainen tilanne.

"Jos työntekijä on estynyt tekemästä työtään työpaikkaa kohdanneen tulipalon, poikkeuksellisen luonnontapahtuman tai muun sen kaltaisen hänestä tai työnantajasta riippumattoman syyn vuoksi, työntekijällä on oikeus saada palkkansa esteen ajalta, enintään kuitenkin 14 päivältä."

"Työnantaja saa vähentää työntekijälle 1 ja 2 momentin perusteella maksettavasta palkasta määrän, joka työntekijältä on säästynyt työsuorituksen estymisen vuoksi sekä määrän, jonka hän on ansainnut muulla työllä tai jättänyt tahallaan ansaitsematta. Palkkaa vähentäessään työnantajan on noudatettava tämän luvun 17 §:n säännöksiä kuittausoikeuden rajoituksista."

b) sen takia, että yhdistys noudattaa THL:n ohjeita esim. tilanteessa, jossa myös yksilöharjoitukset alle 10 hlö:n ryhmissä peruutetaan, on näkemykseni mukaan tilanne rinnastettavissa yllä a) kohdassa kuvattuun tilanteeseen, mutta tämä tietenkin on tulkinnallinen näkemys, koska suoraan vastaavaa tilannetta ei ole ollut.

Siten näiden tilaisuuksien toteutustyön (valmennus ja ohjaus) osalta työntekijöitä ei tulkintani mukaan tarvitse ryhtyä erikseen lomauttamaan eikä tarvita yhteistoimintamenettelyä, vaan asiasta annetaan ilmoitus.

Tämä työ sopimukslain 2 luvun 12 § koskee kaikenlaisia työsuhteita, myös määräaikaista, kunhan edellytys työn estymisestä täyttyy.

Jos työ sisältää edellä mainittujen kaltaisten estyneiden töiden ohella myös sellaista työtä, joka ei esty esim. hallinnollinen toimistotyö, jota voi olla esim. valmennuspäälliköillä, tämä työ jatkuu ja asiaa voitaneen tulkita niin, että työntekijä saa täyden palkan 14 päivältä aluksi ja sen jälkeen ikään kuin osa-aikaistuu. Tällaisten työntekijöiden osalta työnantajalla on työn tarjoamisvelvollisuus ensisijaisena eli löytyykö jotain muuta työtä, mitä voi tehdä. Jos tällaista ei ole / työnantajalla ei ole resursseja teettää työtä eli on tuotannollistaloudellinen peruste, voidaan tällainen työntekijä lomauttaa noudattaen lomautusaikaa (14 päivää).

Yhteistoimintaneuvotteluita ei tarvitse käydä, mikäli kyseessä on:

YT-laki

"60 § Poikkeukset yhteistoimintamenettelystä

Työnantaja saa tehdä 32 ja 33 §:ssä sekä 44 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa päätöksen ilman edeltäviä yhteistoimintaneuvotteluita, jos yrityksen tuotanto- tai palvelutoiminnalle tai yrityksen taloudelle vahinkoa aiheuttavat erityisen painavat syyt, joita ei ole voitu tietää ennakolta, ovat yhteistoimintaneuvottelujen esteenä.

Kun 1 momentissa tarkoitettuja perusteita poiketa yhteistoimintavelvoitteista ei enää ole, on työnantajan viivytyksettä käynnistettävä yhteistoimintaneuvottelut, joissa on selvítettävä myös poikkeuksellisen menettelyn perusteet."

Näkisin, että korona täyttää tuon erityisen painavan syyn vaatimuksen ja *kyseessä on nyt myös yhteistoimintalain 60 §:n mukainen poikkeustilanne, että YT neuvotteluita ei tarvitse käydä.*

Näissä tilanteissa (lomautusharkinta) on muistettava, että määräaikaista saa lomauttaa vain, jos hän on sijainen ja sijaistettava henkilö voitaisiin lomauttaa.

c) sen sijaan, jos harrastustilaisuus on tarkoitettu paikalle ei vain tule ketään, on työnantajalla palkanmaksuvelvollisuus.

Sopimusvalmentajat

Jos kyseessä on sopimuskumppani eikä työntekijä eli jos valmentaja laskuttaa omalla yrityksellä / toiminimellä palveluistaan, osapuolten velvollisuudet määrittyvät lähtökohtaisesti sopimuksen mukaan eli mitä on sovittu oikeudesta laskuttaa peruuntuneista töistä / millainen mahdollinen ylivoimaisen esteen pykälä sopimuksessa on.

Jos sopimuksessa ei ole sovittu mitään, lähtökohtaisesti katsoisin, että kyseessä on ylivoimainen este tilata palvelua ja siten peruuntuville kerroilta ei sopimuskumppanilla ole oikeutta laskuttaa eikä saada korvausta.

Jo maksetut maksut

Jäsenmaksut:

- Jäsenmaksuja ei tarvitse palauttaa, koska ne liittyvät jäsenyyteen yhdistyksessä ei tosiasialliseen harrastustoimintaan.

Kausimaksut:

- Lähtökohtaisesti seuraa on kohdannut force majeure toteuttaa harrastustoimintaa, joten jo maksettujen kausimaksujen palautusvelvollisuutta ei ole.

- Sen sijaan, jos kausimaksut peritään kuukausimaksuina:

o **Etukäteen:** tulevien kuukausimaksujen perimiselle ei välttämättä juurikaan ole perustetta (tai tuskin kukaan niitä suostuisi kovin helposti maksamaan)

o **Jälkikäteen:** voidaan veloittaa ainakin siihen asti, kun toimintaa on harjoitettu (maaliskuun puoliväli tms.) taikka periaatteessa koko maaliskuukin, kun kuitenkin kulut (esim. palkkakulut) tulevat syntymään koko kuukaudelta.

o *Siltä osin, kuin kausimaksuille on jo saanut tai saa edelleen vastinetta (esim. voimassa oleva vakuutus, etävalmennus omatoimiseen harjoitteluun tai siltä osin, kun kuukausittaisella tasaerällä katetaan jo syntyneitä kustannuksia) kausimaksua voi edelleen periä.*

- Kausimaksua voi myös "siirtää" eli vähentää maksetulta osin tulevasta toteutuvasta kaudesta.

Muistakaa yhdenvertaisuus! Jos joku on maksanut etukäteen ja muilta, jotka eivät vielä ole maksaneet, ei peritä maksua -> ennakkomaksajille pitää palauttaa!

Jo maksetut tulevat leirit, kilpailumatkat tms, jotka peruuntuvat

- Sikäli, kun yhdistyksen omaa toimintaa (laskutetaan omia kuluja), tulee maksut lähtökohtaisesti palauttaa tai tapahtuma siirtää uuteen ajankohtaan samalla maksulla.
- Siltä osin kuin "läpilaskutusta" eli maksut on käytetty kolmansien tahojen kuluihin esim. etukäteen ostetut matkaliput, majoitukset tms. palautetaan siltä osin kuin palautuvat yhdistykselle kolmansilta tahoilta.

Kertamaksut:

- Jos tilanhaltija esim. kunta sulkee tilan, ei tarvitse palauttaa jo maksettuja maksuja (paitsi tässäkin yhdenvertaisuus, eli ennakkosuoritukset palautettava, jos muilta ei peritä). Edelleen, jos yhdistys saa palautuksia tilanhaltijalta peruuntuneista vuoroista, tältä osin palautettava.
- Jos seura itse päättää lopettaa kertamaksulliset harrastustilaisuudet, lähtökohta on peruuntuvien maksujen palautus tai siirtäminen seuraavaan toteutuvaan.

Yleisohje

Tämä tapahtuma tulee olemaan todella raskas myös taloudellisesti koko yhteiskunnalle. Raha tulee siis olemaan erittäin tiukassa. Siten on syytä pyrkiä toteuttamaan seurojen poikkeusolojen välttämättömät ylläpitotoimet vähäisellä työmäärällä ja nyt varsinkin tulisi pakolliset asiat pyrkiä toteuttamaan harrastaja- ja talkoovoimin. On hyvä jo nyt arvioida myös hallinnollisen henkilökunnan työvoiman tarve, ja koska heidän työ ei "esty", tulee harkinta ja toimet, kuten lomien ja saldovapaiden poisittäminen, mahdollinen yhteistoimintamenettely tämän henkilökunnan (esim. toiminnanjohtajat) lomauttamiseksi / osa-aikaiseksi lomauttamiseksi tms. aloittaa viipymättä, koska prosessit vievät aikaa ja ajankuluminen aiheuttaa muun muassa henkilöstökustannuksia.

Helsingissä 17. maaliskuuta 2020
Teppo Laine, asianajaja Legistum

